

Concept Tussenrapportage

Eerste bevindingen diepte-interviews
met sleutelpersonen en stakeholders
Afferden, gemeente Bergen

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	5
2. Interviews met de sleutelpersonen.....	7
2.1. Fysieke woonomgeving.....	7
2.2. Woning.....	9
2.3. Sociale woonomgeving.....	11
2.4. Voorzieningen in het dorp.....	13
3. Interviews met stakeholders.....	16
3.1 Fysieke woonomgeving.....	16
3.2 Woning.....	17
3.3 Sociale woonomgeving.....	19
3.4 Voorzieningen in het dorp.....	21

1. Inleiding

Krachtige Kernen (KRAKE) - Care Community

Met de voortzettende demografische veranderingen (dubbele vergrijzing, de ook zichtbaar optredende ontgroening, dus het wegtrekken van jongeren vooral vanwege het volgen van opleidingen elders, en het veelal niet terugkeren na afronding van de studie), de afkalvende middenstand, de zich terugtrekkende overheid en de reeds bestaande initiatieven om de zorg in het dorp te garanderen, is duidelijk dat “samenwerking” in Afferden het adagium dient te zijn. In het bijzondere is er de oproep aan burgers zich actief in te zetten, een roep waaraan vaak met veel enthousiasme tegemoet wordt gekomen. Door veranderende maatschappelijke verhoudingen en de veranderende rol van de (lokale) overheid lijkt er een zogenoemde participatie maatschappij aan het ontstaan. Daarbij is aan de orde dat er meer dan ooit van de samenleving zelf verwacht; de (lokale) overheid zich voor zichzelf daarbij vooral een faciliterende rol weggelegd.

Juist met het aantreden van een (relatief welvarende, gezonde) categorie jonge senioren (de babyboom generatie) zijn er mogelijkheden een energieke samenleving te organiseren: die wens leeft ook in Afferden maar men beseft dat om dit bereiken wat specifieke problemen getackeld zullen moeten worden.

Vanuit de Care Community zal de nadruk liggen op:

1. In kaart brengen van de bestaande initiatieven in de kleine kern en hoe men georganiseerd is.
2. In kaart brengen van de voorwaarden en behoeften van de inwoners d.m.v. (diepte)interviews en een survey.
3. De bestaande initiatieven verder uitrollen en omschrijven hoe er als zelforganisatie invloed wordt uitgeoefend.
4. De positieve effecten van de (zelf)organisatie voor de kwaliteit van leven, maar ook wat betreft een (verminderde) aanspraak op formele zorg aantonen.

Semi-gestructureerde diepte-interviews

Het in kaart brengen van de behoeften van de dorpsbewoners omtrent de leefbaarheid in het dorp wordt in verschillende fases gedaan. De leden van de werkgroep ‘Leefbaarheid Samen Afferden’ hebben diepte-interviews met een aantal sleutelfiguren uit het dorp afgenomen. Een eerste lijst van 37 personen is tijdens een van de bijeenkomsten opgesteld. Besloten is om de aanpak fasegewijs op te pakken en in groepen van 6 te interviewen personen dit op te pakken. Na twee rondes van 6 personen had men het gevoel saturatie bereikt te hebben.

De leden van de werkgroep zijn voorzien van een document waarin het afnemen van interviews kort wordt toegelicht. Tevens is er een topiclijst verstrekt, die op basis van literatuur over het thema ‘leefbaarheid’ is opgesteld. In deze lijst komen de verschillende dimensies van leefbaarheid naar voren, zoals de fysieke woonomgeving, de functionele woonomgeving (voorzieningen in het dorp) en de sociale omgeving. Op deze manier zijn tijdens de interviews inhoudelijk gelijke thema’s besproken worden en is het mogelijk na afloop een beeld te vormen over wat er omtrent deze thema’s leeft onder de sleutelpersonen.

De interviews worden steeds door twee leden van de werkgroep afgenomen zodat men elkaar kan aanvullen en één van de twee kan notuleren. De gesprekken zijn deels opgenomen om zo het materiaal niet verloren te laten gaan en het indien nodig terug te kunnen halen. De opnamen worden niet getranscribeerd. Wel wordt er steeds door de leden van de werkgroep een gestructureerde samenvatting gemaakt zodat het materiaal na afloop geanalyseerd kan worden.

Hiernaast zijn door twee medewerkers van de HAN 7 interviews met diverse stakeholders, zoals beleidsmakers, zorgverleners, wooncorporaties, etc., afgenomen. Deze interviews zijn opgenomen en samenvattend genoteerd.

Door de medewerkers van de HAN is het opgehaalde materiaal op basis van de topiclijst (dimensielijst) geanalyseerd en voor zowel de sleutelpersonen als stakeholders in dit rapport beschreven. In het eerste deel van het rapport zullen de eerste resultaten van de interviews met sleutelfiguren behandeld worden. Wel moet hierbij vermeld worden dat op basis van de beknopte samenvattingen gemaakt door de interviewers wellicht nuances of observaties tijdens de interviews niet meegenomen kunnen worden. In het tweede deel van het rapport komen de eerste bevindingen van de interviews met stakeholders aan bod. Deze eerste bevindingen dienen beschouwd te worden als een eerste verkenning van de ervaringen, wensen en behoeften van de inwoners van Afferden. Hier kunnen geen definitieve conclusies aan verbonden worden. De afbeeldingen in dit verslag dienen puur ter illustratie zonder waarde te willen toedichten aan de objecten op de afbeelding. De resultaten zullen mede als input voor de vragenlijst worden gebruikt, welke in maart/april dit jaar huis aan huis zal worden uitgezet.

Het project KRAKE wordt in het kader van het INTERREG V A programma Deutschland-Nederland gefinancierd met middelen van het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), de Provincie Gelderland en het Ministerium für Wirtschaft, Energie, Industrie, Mittelstand und Handwerk van de deelstaat Nordrhein-Westfalen (MWEIMH NRW).

2. Interviews met de sleutelpersonen

Hieronder vindt u de eerste bevindingen van 12 interviews die door steeds twee leden van de werkgroep 'Leefbaarheid Samen Afferden' zijn afgenomen. De leden van de werkgroep hebben tijdens de interviews gebruik gemaakt van een topiclijst. De resultaten zullen aan de hand van de thema's op de topiclijst aan bod komen.

2.1. Fysieke woonomgeving

De (ervaren) kwaliteit en de geschiktheid van de gebouwde woonomgeving is van invloed op de leefbaarheid in het dorp.

In het algemeen lijkt men tevreden over de fysieke woonomgeving in het dorp. Met name de ruimte en natuur worden genoemd als positieve kenmerken. Ook de aanwezigheid van voldoende speelruimte en het park wordt als positief aangehaald.

Een respondent geeft aan dat de bebouwing in de Dorpsstraat er niet al te best bij ligt en slecht onderhouden is.

Toegankelijkheid

Een groot aantal respondenten is van mening dat de toegankelijkheid van de openbare ruimte en de openbare gebouwen in het dorp goed is. Er worden echter ook punten van verbetering genoemd, zoals de toegankelijkheid van de kerk. Ook de trottoirs worden door verschillende personen genoemd. Deze zijn niet altijd even goed en met name voor dorpsbewoners/bezoekers met een rollator kan dit vervelend zijn.

Een persoon geeft tevens aan dat het niet altijd even duidelijk is waar men mag parkeren, op de stoep of de straat. Dit kan soms onoverzichtelijke situaties opleveren.

Bereikbaarheid

Een groot deel van de respondenten geeft aan in het bezit van een auto te zijn en dit als voornaamste vervoersmiddel te gebruiken. Het openbaar vervoer wordt door deze groep als ingewikkeld ervaren en is met name erg tijdrovend.

Niet alle respondenten zijn het hiermee eens. Er wordt tevens gezegd dat de verbindingen ideaal zijn door de ligging van het dorp. Ook wordt de Noord-Zuid busverbinding (lijn 83) door een aantal respondenten genoemd en gebruikt. De buurtbus Siebengewald – Boxmeer is een andere optie van het openbaar vervoer.

Tevens geeft een aantal personen aan veel met de fiets van A naar B te gaan.

Met betrekking tot het aantal en de locatie van parkeerplaatsen lijkt men tevreden te zijn.

Afbeeldingen ©2017 Aerodata International Surveys,Google,Kaartgegevens ©2017 GeoBasis-DE/BKG (©2009),Google

500 m

Ligging van Afferden in zijn omgeving.

Onderhoud/verloedering

De deel van de respondenten geeft aan dat er sprake is van achterstallig onderhoud en zelfs verloedering in de gebouwde omgeving van het dorp. Men zou graag willen zien dat er meer onderhoud gepleegd wordt, tevens om verval van bestaande panden te voorkomen. De plaatsen en objecten die hierbij genoemd worden verschillen.

Het park wordt door verschillende personen genoemd als kwetsbare plek. Met name de muziekkiosk wordt gezien als een probleemplek waar veel vandalisme plaatsvindt. Ook de paden in het park zijn slecht en iemand geeft aan dat in de speeltuin glas ligt.

Kiosk in het park. Bron: <http://afferden-limburg.nl/tag/kiosk/>

Ook wordt door een respondent genoemd dat het cultureel erfgoed beter behouden moet blijven, met als voorbeeld het schuurtje in de wei op Heemgeland.

Zo ook worden de lantaarnpalen op de Parallelweg langs de Rijksweg genoemd, waarvan er regelmatig enkelen defect zijn.

Op privéterrein noemt een respondent dat de tuinen, ook de voortuinen, als opslagplaats gebruikt worden door de bewoners, wat geen goed doet aan het straatbeeld.

Een persoon noemt de rigoureuze bomenkap die Rijkswaterstaat eist in verband met de veiligheid van de dijk. Dit stuit op weerstand aangezien het als een inbreuk op de woonbeleving wordt ervaren en extra geluidshinder kan optreden.

Hinder/overlast

Door verschillende respondenten wordt hinder of overlast ervaren, al noemt men andere zaken. De stank van een bedrijf op Spitsbrug wordt door een groot aantal personen genoemd als hinderlijk. Tevens het uitgaanspubliek van de Kubus zorgt voor overlast, met name na sluitingstijd.

Een respondent noemt hondenpoep als storend punt.

Fysieke veiligheid

Een aantal personen geeft aan geen fysieke onveiligheid te ervaren.

Door enkelen respondenten wordt echter wel verschillende onveilige situaties aangekaart. De Dorpsstraat bijvoorbeeld is een tijd terug van verkeer remmende maatregelen voorzien, deze blijken echter niet voldoende te zijn. Het kruispunt tussen de 'Sleutels' en tussen de bakkers wordt door iemand als onveilig aangekaart. Tevens zijn er gevaarlijke opgangen met losliggende stenen als toegang tot de huizen aanwezig, waar maar niets aan gedaan lijkt te worden.

Op een aantal punten ontstaan onduidelijke situaties met betrekking tot de fietspaden. Ter plaatste van de oversteek voor fietsers vanaf de Maaszijde bijvoorbeeld. Hier is het niet duidelijk dat er aan de overzijde een tweezijdig fietspad ligt. Een ander punt dat genoemd wordt is het fietspad richting Bergen dat ineens stopt.

Ook het voetgangers pad vanaf de bushalte aan de Rijksweg is niet goed gesitueerd; dit ligt volgens een respondent te dicht op de Rijksweg.

2.2. Woning

Naast de fysieke woonomgeving is de kwaliteit en geschiktheid van de eigen woning van grote invloed in het welzijn en kwaliteit van leven voor de bewoners. Het woningaanbod in het dorp was dan ook regelmatig een thema in de interviews.

Woningvoorraad

Met betrekking tot de woningvoorraad, zowel als het gaat over het aanbod als de vraag, zijn de meningen verdeeld. Een aantal respondenten geeft aan dat er in het algemeen voldoende aanbod is aangezien er meerdere objecten te koop aangeboden staan. Een ander voegt hieraan toe dat de leegstand met name geldt onder het segment duurdere gebouwen.

Bejaardenwoningen

Meerdere respondenten geven aan dat er veel vraag is naar bejaardenwoningen, waarbij iemand de nadruk legt op behoefte aan realisatie van deze woningen in het centrum. Iemand haalt aan dat senioren de voorkeur hebben centraal te wonen en dat deze doelgroep geen interesse heeft in woningen buiten het centrum.

Een ander persoon geeft daarentegen aan dat er voldoende seniorenwoningen zijn.

Huurwoningen

De huurwoningen hebben volgens iemand een niet al te fraai uiterlijk. Daarbij geeft iemand aan dat het aanbod beperkt is. Een van de respondent geeft zelfs aan in een nabijgelegen dorp te wonen doordat het niet mogelijk was een huurwoning in Afferden te vinden.

Starterswoningen

In 2016 schijnen 6 nieuwe starterswoningen gebouwd te zijn. Deze persoon benadrukt het belang van nieuwbouw in de toekomst om de leefbaarheid in het dorp te behouden. Een aantal andere personen geeft een te kort van starterswoningen aan. Iemand verklaart dat jongeren geen woning kunnen kopen mede doordat banken het de jeugd niet makkelijk maken bij het verlenen van een hypotheek. Een andere respondent twijfelt of het verstandig is veel nieuwe starterswoningen te realiseren in de toekomst in verband met de ontgroening; het grote aantal jongeren dat uit het dorp wegtrekt, vaak vanwege studie en/of werkgelegenheid.

Gezinswoningen

Er wordt door een respondent gezegd dat het aanbod woningen voor gezinnen voldoende is, maar de behoefte daarentegen beperkt is.

Aanpassingen in de woning

Circa de helft van de respondenten geeft aan aanpassingen binnen de woning gedaan te hebben of bereid te zijn dit, indien nodig, in de toekomst te doen. Een aantal personen hebben na aanpassingen (voor zichzelf ofwel voor (één van) de ouders) in de woning een natte cel en badkamer op de begane grond. Twee personen geven aan aanpassingen gedaan ten behoeve van meer comfort; in dit geval het vergroten van het aantal m². Een aantal personen hebben aanpassingen op het gebied van veiligheid gedaan, zoals extra beveiligen met veiligheidshang- en sluitwerk.

Tevens geven een aantal respondenten aan vooralsnog geen aanpassingen gemaakt te hebben, maar indien dit nodig zou zijn, de bereidheid er is de woning aan te passen aan de veranderende behoeften.

Verhuismobiliteit

Het merendeel van de respondenten geeft aan in Afferden te willen blijven wonen. Een aantal uitzonderingen daar gelaten, die aangeven dat werk een reden zou kunnen zijn om op termijn te verhuizen.

Indien zelfstandig wonen niet meer haalbaar lijkt te zijn doordat men bijvoorbeeld te afhankelijk van anderen of zorg is of vanwege de bereikbaarheid van voorzieningen geeft een circa een kwart aan naar Boxmeer te verhuizen. Gennep, Bergen, Siebengewald en Oud Bergen worden door een enkeling ook genoemd.

Iemand geeft aan dat de Maas als gevoelsmatige barrière wordt ervaren.

Aantrekkelijkheid van de bebouwing

In het algemeen is men tevreden en positief over de aantrekkelijkheid van de omgeving en bebouwing. Wel noemt een respondent de '70 jaren woningen als een minder fraaie bebouwing. Ook het verval van een aantal panden in de Dorpsstraat wordt als minder positief ervaren. Door twee personen worden de gevarieerde huizen in Nieuw Bergen als goed voorbeeld genoemd. Daarnaast noemt een respondent dat meer kleur in het gevelbeeld, uiteraard passend bij de bestaande bouw, ten goede zou komen aan het uiterlijk van de fysieke omgeving. Meer groen zou hier ook aan kunnen bijdragen.

2.3. Sociale woonomgeving

Als er gekeken wordt naar de sociale leefomgeving in Afferden dan zijn de meningen uiteenlopend. Enerzijds wordt de sociale binding als goed ervaren, anderzijds wordt de trend van individualisering ook opgemerkt.

Over het aantal ontmoetingsplekken in het dorp lijkt men in het algemeen tevreden.

Sociaal contact

Een aantal van de gesproken respondenten geeft aan dat het onderling contact met dorpsgenoten goed is. Men groet elkaar op straat en de sociale cohesie is goed.

In tegenstelling tot een ander respondent die aangeeft dat het aantal contacten terugloopt, mede door de individualisering die ook in Afferden zichtbaar is. Men zou minder behoefte hebben aan contacten met dorpsgenoten dan vroeger. Ook noemt iemand dat men zelf initiatief moet nemen om mensen te ontmoeten.

Tevens geeft het merendeel van de respondenten aan dat er voldoende ontmoetingsplekken zijn, waaronder de (sport)verenigingen, cafe's (en zalen), ledershuus en de Alverman. Met name voor de ouderen in het dorp zijn voldoende plekken om samen te komen, zoals Bèjèn, volgens een derde van de respondenten.

Iedershuus. Bron: <http://afferden-limburg.nl/biljartclub-abc-t-topke-verhuist-naar-iedershuus/>

Door één respondent wordt aangekaart dat Bèjèn opener zou mogen zijn. Nu komt er met name een vaste groep ouderen. Door een ander persoon wordt genoemd dat in Iedershuus meer activiteiten zouden kunnen plaatsvinden. Ook zou cultuur en sport geconcentreerd op één plek dienen te worden volgens een ander.

Een kwart van de gesproken dorpsbewoners geeft aan dat voor de jeugd nauwelijks ontmoetingsplekken in de buitenlucht zijn. Nu komen ze samen bij de kiosk in het park, dat voor overlast kan zorgen.

Alverman. Bron: <http://www.hrc27.com/adresgegevens/220-sportpark-de-alverman-afferden>

Verborgen eenzaamheid

Een aantal personen heeft het idee dat verborgen eenzaamheid wel speelt onder dorpsgenoten en dat dit steeds meer zal toenemen. Aan de andere kant kunnen mensen niet verplicht worden aan activiteiten deel te nemen.

Vanuit een aantal hoeken zou eenzaamheid gesignaleerd kunnen worden. Zo speelt Bèjèn hier een rol in via kinderen, familie of burens. Ook Bloa heeft geprobeerd eenzaamheid onder, met name de oudere dorpsbewoners, op te sporen. Privacy regels maakte echter dat dit niet doorgezet kon worden.

Een respondent noemt als een van de oplossingen het heropenen van de sociale werkplaatsen om op deze manier mensen uit hun isolement te halen.

Participatie

Het merendeel van de gesproken respondenten is al behoorlijk actief binnen het dorp en geeft aan dit voor nu voldoende te vinden. Tijdgebrek kan hierbij een rol spelen.

Conflicten

Het merendeel van de gesproken dorpsbewoners geeft aan conflicten door middel van overleg en bemiddeling proberen op te lossen. Ook wordt aangegeven dat er weinig conflicten bekend zijn.

Gevoel van veiligheid

Circa de helft van de respondenten voelt zich veilig in het dorp. Een aantal geeft wel aan donkere plekken 's avonds te vermijden, zoals onverlichte buitenwegen.

Door een kwart van de gesproken personen wordt de kiosk (en eventueel park) als plek aangewezen waar men zich niet altijd veilig voelt. Mede door de rondhangende jeugd. Ook de Kubus na sluitingstijd wordt door iemand aangehaald.

Een persoon geeft aan lid te zijn van Burgernet.

Identificatie en hechting met de buurt

Bijna alle respondenten geven aan zich verbonden te voelen met de kern. Twee personen geven aan lid te zijn van de buurtvereniging.

Gedeelde normen en waarden

Iemand haalt aan dat het gezamenlijk verleden van de dorpsbewoners bijdraagt aan de verbondenheid met het dorp. Verschillende kenmerken van de bewoners van Afferden worden door de (verschillende) respondenten genoemd. Zoals dat de inwoners van Afferden redelijk gematigd zijn en sociaal. Een uitgesproken mening naar buiten toe ontbreekt nog wel eens. Maar ook dat men veel praat maar weinig

doet. Ook is de houding “doe maar gewoon”, “je weet wat je aan elkaar hebt” en “iedereen bekommert zich met elkaar” wordt door een persoon genoemd.

De verschillen tussen de dorpsbewoners komen momenteel tot uiting bij bijvoorbeeld de nieuwe ontwikkelingen rond de komst van statushouders en het accommodatiebeleid in het dorp. Dit laatste heeft waarschijnlijk te maken met het wel of niet centraliseren van diverse verenigingen in de Alverman. Dit zou ten koste van de locatie leidershuus gaan.

Ook haalt iemand aan dat er een grote groep is waar overmatig drankgebruik zichtbaar is.

Het verschil tussen import en de traditionele dorpsbewoners wordt aangestipt, maar meer in de zin dat nieuwelingen zich actief moeten opstellen en participeren.

Komst van asielzoekers met status

De helft van de respondenten geeft aan statushouders te verwelkomen en indien nodig ze te helpen. Het betrekken van deze groep bij de verenigingen en vrijwilligerswerk kan helpen bij de integratie. Een aantal personen zijn iets terughoudender, en geven aan dat bijvoorbeeld gezinnen wel welkom zijn, maar geen grote groepen. Een persoon staat er negatief tegenover.

Wel wordt door een respondent aangegeven dat vanuit de gemeente beter gecommuniceerd had kunnen worden en dat het nog onduidelijk is hoe dit zich verder gaat ontwikkelen in de toekomst.

2.4. Voorzieningen in het dorp

Circa een kwart van de respondenten geeft aan het aantal voorzieningen in het dorp ten aanzien van de omvang van het dorp in balans te vinden. Een ander kwart van de gesproken dorpsbewoners geeft echter aan de voorzieningen, met name de winkels, te weinig te vinden. Ook vindt een aantal het wel weinig, maar neemt geeft aan dat dit de consequentie van het wonen in een dorp is. Het behouden van de huidige voorzieningen is wel voor een ieder van belang.

Commerciële voorzieningen

De commerciële voorzieningen zijn beperkt en lopen ook steeds meer terug. Een persoon geeft aan bij de plaatselijke supermarkt met regelmaat inkopen te doen, ter ondersteuning van de winkel. Er wordt aangegeven dat de prijsstelling een rol speelt ten aanzien van concurrerende supermarkten in nabijgelegen dorpen. Iemand oppert dat in de toekomst een SRV wagen wellicht een optie zou kunnen zijn.

Met betrekking tot de horeca zijn de meningen wat verdeelt. Een aantal personen geeft aan dat de horecagelegenheden (vooralsnog twee cafés) beperkt zijn en behouden moeten blijven en dat het een verlies zou zijn indien deze zouden wegvallen.

Een kwart van de respondenten geeft echter aan dat er voldoende restaurants en cafés in het dorp zijn.

Supermarkt. Bron: <http://www.regiomaasduinen.nl/regio/winkelen/afferden/superr-2/>

Welzijn- en zorgvoorzieningen

Het merendeel van de respondenten geeft aan dat de welzijn- en zorgvoorzieningen voldoende zijn, met name de huisarts wordt hierbij genoemd, of dat men hier (nog) niet mee in aanraking is gekomen. Een respondent geeft aan dat de klussendienst helaas niet van de grond is gekomen. Ook de vraag naar zorg hulpen die vanuit de KBO zijn opgeleid was erg beperkt. Dit kan te maken hebben met de mantelzorg vanuit de familie.

Sportvoorzieningen

Het merendeel van de respondent geeft aan dat er voldoende sportvoorzieningen in het dorp aanwezig zijn. Wel noemt iemand dat voor de binnensport dit nog te beperkt is, maar dat hier plannen voor in ontwikkeling zijn. Dit heeft mede te maken met het concentreren van diverse sportverenigingen. Een respondent geeft aan dat de sportverenigingen erg eenzijdig zijn en teveel gericht is op voetbal, tennis en volleybal. Voor andere sporten zal men moeten uitwijken naar nabijgelegen dorpen. De gymzaal bij de basisschool zal moeten verhuizen.

Een respondent spreekt over een overkoepelende club "vrienden van Offere" die zou kunnen worden opgericht, om hieruit alle verenigingen te voorzien van financiële ondersteuning.

Een ander heeft de wens voor meer amateursport voor alle leeftijden, waarbij bijvoorbeeld een sportdag georganiseerd kan worden waarbij gemengde wedstrijden kunnen plaatsvinden en ouderen bijvoorbeeld een bordspel kunnen spelen.

Ook wordt door iemand een binnenbaan of oefenbaan of een overkapping 's winters voor tennis genoemd als goede aanvulling in het dorp.

Culturele voorzieningen

Een kwart van de respondenten vindt dat het aantal activiteiten in het dorp voldoende is. Een persoon noemt dat men zuinig moet zijn op de historische objecten in het dorp, zoals de kapel, het kasteel en de kerktoren.

Een aantal respondenten geven aan dat het aanbod muziekonderwijs in het dorp laag is. Op dit moment is er in Afferden alleen een fanfare actief. Er wordt door iemand geopperd 'Offers Treffe' te combineren met een tentoonstelling. Dit type initiatieven, zoals een tentoonstelling, wordt gewaardeerd.

Verenigingsleven

Een groot deel van de respondenten is van mening dat het aanbod activiteiten voldoende is. Echter zouden ze beter bezocht moeten worden.

Op bestuursniveau is het steeds lastiger vrijwilligers te vinden, met name onder de jongeren.

Een persoon geeft aan dat er meer activiteiten voor de jeugd georganiseerd zouden moeten worden.

Tevens komt naar voren dat de voorzieningen en activiteiten erg versnipperd in het dorp liggen. Centreren zou een oplossing kunnen zijn. Ook komt aan bod dat er een gelegenheid mist met vrije inloop. Bèjèn wordt als vrij gesloten ervaren door deze persoon. Een multifunctioneel centrum zou tegenmoet komen aan meer samenwerking onderling. Iedershuus wordt door twee personen genoemd als mogelijke locatie hiervoor.

Een respondent noemt de Alverman als nieuw centraal punt.

De digitale community komt aan bod, in de vorm van een website ten behoeve van een gesloten gemeenschap. Deze zou middels reclame-inkomsten bekostigd kunnen worden.

Kerk

Het belang van het behouden van de kerk als gebouw zijnde wordt door twee personen genoemd. De historische toren fungeert als rouwkapel.

Het kerkbezoek loopt drastisch terug. Ook de functie van de pastoor wordt minder, deze heeft nu 3 kerken onder zijn hoede.

Meerdere personen geven aan dat de kerk wellicht in de toekomst voor meerdere functies gebruikt kan worden. Er kunnen bijvoorbeeld concerten plaatsvinden. De fanfare gebruikt de kerk nu al voor gelegenheidsconcerten en de akoestiek schijnt goed te zijn. Ook het Dorpsarchief kan het gebouw gebruiken. Iemand oppert alle banken eruit te halen en de ruimte te gebruiken voor themaconcerten of een groot scherm te plaatsen zodat het als bioscoop / filmhuis kan dienen.

Rondom de kerk kunnen meer voorzieningen toegevoegd worden om zo de versnippering in het dorp tegen te gaan.

Onderwijs

Een groot deel van de respondenten is erg tevreden over het feit dat de kinderopvang en peuterspeelzaal in het schoolgebouw zijn ondergebracht. Tot 13 jaar kan men voor onderwijs in het eigen dorp terecht.

Wel wordt aangehaald dat er weinig nieuwe gezinnen zich in het dorp vestigen en er dus steeds minder kinderen in het dorp zijn.

De nadelen van een kleine school is volgens een respondent dat de kinderen in combinatieklassen en/of te grote klassen zitten en hierdoor te kort gedaan worden. De inzet van stagiairs zou hier aan tegenmoet kunnen komen.

3. Interviews met stakeholders

Hieronder vindt u de eerste bevindingen van de interviews die door twee medewerkers van de HAN zijn afgenomen met 8 stakeholders (in 7 interviews) uit diverse sectoren, zoals beleidsmakers, zorg- en welzijn en wooncorporatie. De interviews waren semigestructureerd van aard, al mag duidelijk zijn dat tijdens ieder gesprek de focus vaak in de richting van de interesse en vakgebied van de respondent ging.

3.1 Fysieke woonomgeving

Toegankelijkheid

Twee respondenten geven aan dat de toegankelijkheid van de openbare ruimte in Afferden goed is. Zo zijn er voldoende mogelijkheden om over te steken en zijn de trottoirs goed. Wel lopen dorpsbewoners af en toe op de weg omdat deze gladder is dan het trottoir.

Een persoon geeft aan dat de Dorpsstraat een tijd terug aangepast is, helaas niet ten goede. Het straatprofiel is verdwenen en door de infiltratiebakken moet het verkeer zigzaggen. Hierdoor mijdt een deel van de bewoners deze straat waardoor de levendigheid minder is geworden. Ook het plein kon beter ingericht worden. Door de stukjes groen kunnen er geen auto's meer parkeren en de kermis die er voorheen stond kan hier ook niet meer terecht.

Bereikbaarheid

Door een aantal respondenten wordt aangegeven dat de bereikbaarheid van het dorp niet optimaal is, met name de verbindingen van het openbaar vervoer kunnen verbeterd worden. Met de bus is het mogelijk naar Nijmegen, Venlo en Venray te gaan. Een goede verbinding met Boxmeer en Cuijk is gewenst. Er wordt geopperd een aantal busjes aan te schaffen en zonder rekening te houden met allerlei regelgeving deze door vrijwilligers te laten rijden. Zo kunnen tevens boodschappen voor dorpsbewoners meegenomen worden. Het liften van vroeger zou misschien terug kunnen komen. Dit type kleinschalige oplossing wordt ook door een andere stakeholder als voorbeeld als aanvulling op het openbaar vervoer genoemd; een bus of grote personenauto die door vrijwilligers op afspraak rijdt en tevens een aantal puntbestemmingen, zoals het ziekenhuis, heeft. Een coördinator houdt de planning en routes bij. Dit zou met meerdere kernen samen opgezet kunnen worden. De stalling en het onderhoud van de bus kan lokaal geregeld worden. In zo'n 11 dorpen functioneert dit systeem (de Wensbus) reeds goed.

In het verleden is er een voorstel geweest om de verbinding met de camping te verbeteren en zo campinggasten te stimuleren het dorp te bezoeken. Dit middels het terugbrengen van het oude tramspoor en een trammetje tussen de kern van Afferden en de campings te lopen. Dit kan ten goede komen aan het karakter en de identiteit van de Dorpsstraat en zorgt voor meer levendigheid in de kern. Nu komen de campinggasten het terrein meestal niet af.

Er wordt genoemd dat Bergen de tweede gemeente is waar kinderen het verst moeten fietsen om naar het voortgezet onderwijs te komen. Of ze pakken de bus, maar het zijn behoorlijke afstanden.

Ook noemt iemand dat er te weinig aansluiting wordt gezocht met de gebieden over de grens. De randstad van Duitsland ligt als het ware in de achtertuin en hier zou meer van geprofiteerd kunnen worden, ook op economisch vlak.

Onderhoud/verloedering

Op een aantal plaatsen binnen het dorp treedt verloedering op en kan het onderhoud van de bebouwing en de openbare ruimte beter. Met name in de Dorpsstraat is sprake van leegstand wat impact heeft op het straatbeeld. Ook de Oranjobuurt wordt genoemd als wijk waar aandacht aan besteed mag worden en een opknopbeurt kan gebruiken.

De kiosk in het park wordt genoemd als een slecht onderhouden plek. Een deel van het dorp hecht waarde aan deze plek en de dorpsraad heeft met de gemeente de afspraak gemaakt het onderhoud van de kiosk op zich te nemen. De gemeente zal in ruil het onderhoud van het speeltoestel verzorgen.

Kwaliteit van de openbare ruimte

Een respondent gaf een pleidooi over het belang van de kwaliteit van de fysieke ruimte en de invloed die dit heeft op de leefbaarheid in het dorp. Wanneer de gebouwde omgeving een bepaalde kwaliteit heeft, dan kunnen er veranderingen optreden aan de sociale aspecten. Wanneer bewoners trots zijn op hun dorp en wijk, hebben ze ook meer verantwoordelijkheidsgevoel over de publieke ruimte. Samen wordt er dan sneller getracht er iets moois van te maken.

Nu laat de kwaliteit van de gebouwde omgeving op sommige plekken in Afferden de wensen over. Het ontbreekt aan een beeldkwaliteit plan, waarin een visie over het hele dorp wordt gegeven en wat ook kan worden nagestreefd. Denk hierbij aan een totaalbeeld waarbij onder andere materialen en straatmeubilair wordt meegenomen om tot een samenhangend geheel te komen. Nu gebeurt het te vaak dat er losstaande projectjes worden uitgevoerd waarbinnen de samenhang en aansluiting tot het bestaande ontbreekt. Daarbij kan er volgens deze respondent beter nagedacht worden over de kwaliteit van toe te passen materialen en/of objecten, waarbij bewoners bij de keuze betrokken kunnen worden. Op deze manier worden bewoners in het proces betrokken en maken ze het meer eigen.

Een stakeholder geeft aan dat het dorp buurten heeft met erg veel steen. Het toepassen van meer groen kan op verschillende gebieden voordelen bieden, waaronder een aantrekkelijker straatbeeld, het opvangen van regenwater en de temperatuur in de woning.

Voor verbetering van het park in Afferden zijn plannen geweest, echter tot op heden zijn deze niet gerealiseerd.

3.2 Woning

Aangezien deze interviews met stakeholders zijn afgenomen is er minder op de eigen woning ingegaan. Wel is de woningvoorraad van Afferden aan bod gekomen.

Woningvoorraad

Een stakeholder legt uit dat het vastgoed van sociale huurwoningen in bezit van Destion uit 3 categorieën bestaat, namelijk de kernvoorraad (grootste deel), de gelabelde woningen (deze worden verkocht) en de woningen die kwalitatief niet meer voldoen en gesloopt worden. Deze laatste categorie geeft ruimte om in te spelen op de huidige trends.

Destion biedt een 'slimme koop' van de gelabelde woningen aan, zodat starters die normaal gesproken geen eigen woning kunnen kopen, hier wel toe in staat zijn.

De nieuwe woningen die gerealiseerd worden zijn zogenaamde multi-woningen, gelijkvloers en levensbestendig, waarmee wordt ingespeeld op de huidige en toekomstige behoeften.

Langs het park zijn een aantal jaren geleden seniorenwoningen gerealiseerd en in de Dorpsstraat zijn een aantal seniorenwoningen gesitueerd.

Over het aanbod van woningen in het dorp lijken de meningen verdeeld.

Een stakeholder geeft aan dat er discussie is over starterswoningen en dat dorpsbewoners ervan overtuigd zijn dat als er voor de jeugd gebouwd wordt, deze in het dorp blijft wonen. Het wegtrekken van de jeugd kan echter met meerdere aspecten te maken hebben. Zo wordt het voorbeeld van Wellerlooi aangehaald waar jongeren steeds vaker oude, betaalbare woningen kopen en deze helemaal verbouwen in plaats van nieuwbouw. Dit zorgt voor een nieuw straatbeeld.

In tegenstelling geeft een andere respondent aan dat er juist in de toekomst geïnvesteerd moet worden, middels bijvoorbeeld het verlagen van de grondprijzen. Als mogelijke oplossing worden slooffondsen aangekaart en dat de gemeente het verlies van de lagere grondprijzen nu even op de koop toe moet nemen. Vanwege het te kort aan starterswoningen zijn veel jongeren naar Duitsland getrokken. Op het moment dat ze kinderen krijgen is men geneigd weer terug te komen of de kinderen in Nederland naar school te brengen. Tevens wordt door deze respondent aangegeven dat hij het niet eens is met de argumentatie van de gemeente met betrekking tot de bouwplannen in het dorp en de gekozen locaties hiervan.

Ook over de huisvesting van statushouders is discussie geweest. Er was even sprake van een pand in de Dorpsstraat om te bouwen, maar deze plannen zijn niet doorgezet.

Iemand noemt dat ouderen die hun woning willen verkopen om kleiner of met meer comfort te gaan wonen hun woning niet verkocht krijgen, ondanks de dalende huizenprijzen. Deze groep zit vast in hun eigen woning, welke niet meer geschikt is voor de huidige situatie. Door de terugloop van voorzieningen in het eigen dorp is men aangewezen op (zorg)voorzieningen op grotere afstand. Omdat men niet altijd nog in bezit is van een auto wordt de bereikbaarheid opeens als een knelpunt ervaren. Tevens kan men het onderhoud van de (te) grote woning vaak niet meer in eigen beheer uitvoeren en wordt dit als last ervaren. Een stakeholder uit de zorgsector geeft aan zij tevens kijken naar de geschiktheid van de woning. Sommige mensen willen graag in het ouderlijk huis blijven wonen. Zo lang het mogelijk is om verantwoord zorg te verlenen in de ouderlijke woning, ook al is de woning niet optimaal geschikt meer, zal dit geaccepteerd moeten worden.

Aanpassingen in de woning

Het langer zelfstandig thuis blijven wonen lijkt wel een thema te zijn onder meerdere stakeholders. Buurtzorg en eventueel een ergotherapeut kunnen kijken naar de geschiktheid van de woning en adviseren op het gebied van (bouwkundige) aanpassingen of hulpmiddelen en begeleiden de cliënten hierin. Een respondent uit de zorgsector geeft aan dat veel ouderen zo lang mogelijk in hun eigen woning willen blijven wonen, totdat het echt niet anders kan.

3.3 Sociale woonomgeving

Sociaal contact

Een respondent geeft aan dat de groep 'achterblijvers' een belangrijk aandachtspunt blijft. Deze groep relatief inactieven, mensen met vaak een klein sociaal netwerk, waarbij eenzaamheid (als belangrijke trigger in relatie met gezondheid) speelt (een categorie van pakweg 30%). Een andere stakeholder uit de zorg geeft aan weinig te merken van sociale eenzaamheid onder ouderen. Ze geven het in ieder geval niet aan.

Iemand noemt dat de behoefte aan sociaal contact niet anders is dan vroeger. De horeca verdwijnt en de jeugd valt weg. Toch is de periode dat iedereen op de stoep een kopje koffie met elkaar drinken niet meer. Wel even een praatje op de stoep als men in de tuin werkt. Een andere stakeholder legt uit dat dit ook met de gezinssamenstelling te maken heeft. Vroeger woonden de grote gezinnen in het dorp. In de jaren 80 is er veel import uit Nijmegen komen wonen waardoor de binding veranderd is. Ook door de terugloop van activiteiten in het dorp, waar de campings ook aan bijdroegen, heeft voor minder binding gezorgd. De vanzelfsprekendheid om elkaar te helpen is minder. En men kent elkaar niet meer zo. Het gezamenlijk doelen stellen kan helpen de binding te verstevigen.

Import wordt 'buutendorpsen' genoemd. Er zijn wel bepaalde verwachtingen zoals je komen voorstellen en een open houding aannemen. Men wilt wel weten wie zijn burens zijn.

Ouderen zijn wel meer naar binnen gericht, binnen de woning, lekker thuis. Al is er ook een groep die wel enthousiast is en wel naar activiteiten gaat.

In het dorp zijn een aantal ontmoetingsplekken. Twee personen geven aan dat ouderen willen graag in ledershuus blijven, zij gaan niet naar de Alverman. Bèjèn is ook een plek waar veel ouderen elkaar ontmoeten. Ook de supermarkt en bakker zijn plekken waar men elkaar laagdrempelig ontmoet. Voor jongeren zijn er, behalve bij de kiosk, weinig ontmoetingsplekken.

Iemand geeft aan niet te begrijpen waarom een groot deel van de functies naar de Alverman gaan, aangezien dit buiten het dorp ligt. De discussie met betrekking tot de Alverman en ledershuus zorgt voor twee kampen in het dorp.

Enkele stakeholders geven aan het idee te hebben dat men, de oudere doelgroep, elkaar met name ontmoet bij de bakker of supermarkt. Ook bij ledershuus en Bèjèn (de 'openbare huiskamer' bij de seniorenwoningen) treffen ze elkaar. Als wordt wel aangegeven dat dit vaak dezelfde groep is die bij Bèjèn komt. Het bij elkaar op de koffie komen wordt iets minder gedaan.

Een stakeholder uit de zorgsector gaf aan graag meer aansluiting op het dorp te krijgen, maar dat dit gezien de zware cliënten in de praktijk lastig realiseerbaar is. Wellicht zijn er mogelijkheden in het combineren van functies voor dorpsbewoners in de tuin van het gebouw. Of het organiseren van dagbesteding in een losstaand gebouw, ook voor ouderen met een indicatie. Al is het niveau van prikkels voor de cliënten al snel teveel.

Vaak zie je dat kinderen van buiten het dorp een of twee keer per week naar de ouders komen voor o.a. boodschappen. Veel cliënten zijn erg afhankelijk van de kinderen.

Karakter dorpsbewoners

De bewoners van Afferden worden omschreven als personen die alles met een zekere gelatenheid over zich heen laten komen. De drang om met verandering om te gaan is niet zo groot. Een ander geeft aan dat mensen uit Afferden op zichzelf willen blijven. Niet iedereen heeft behoefte mee te doen aan een van de georganiseerde activiteiten. Al heeft dit deels ook met een drempel te maken. Een deel van de

senioren is vrij gesloten. Vaak zegt men: “we moeten het er maar mee doen”, men heeft een berustende houding. Maar aan de andere kant is men erg vriendelijk en worden veel verhalen verteld. Ook komt een mentaliteit van; “zo is het nu eenmaal, daar doe je niets aan” en “het is nou eenmaal zo, en dit is wat het is” naar voren.

Ook noemt een stakeholder dat de houding van import niet altijd wordt gewaardeerd, dat ze zich iets beter lijken te voelen dan de rest.

Participatie / initiatieven

Ondanks dat de bewoners door verschillende stakeholders worden omschreven als een groep die het lot ondergaat worden bepaalde activiteiten goed opgepakt en wordt er vrij veel georganiseerd. Het dorpsontwikkelingsplan is hier een voorbeeld van. Ook in het accommodatiebeleid valt dat op. Wel is jammer dat iedere vereniging geneigd is in hokjes te denken. Dit resulteert in sommige gevallen tot eigen koninkrijkjes die elkaar eerder tegenwerken dan elkaar versterken.

Wanneer men echter te maken krijgt met iets dat allen aangaat, dan mobiliseren ze zich en gebeurt er ineens wel iets in het dorp. Als voorbeeld wordt de gymzaal achter de school aangehaald. Deze zal misschien in de toekomst verdwijnen, maar het idee dat de kinderen zich moeten verplaatsen om te gymmen, zorgt dat men gezamenlijk aan het werk gaat om hier iets tegen te doen. Ook Bèjèn is een voorbeeld van eigen initiatief uit het dorp. Dit heeft voor een aantal omliggende dorpen als voorbeeld gediend, wilden ze allemaal een huiskamer.

Een stakeholder uit de zorgsector noemt dat in een dorp als Afferden met zijn sociale cohesie meer opgevangen worden dan in de meer (anonieme) verstedelijkte gebieden (bv. Venray). Probleem bij deze nieuwe initiatieven hebben met regelgeving en financiering van doen. Op inhoud komt men (de professionals) er prima uit.

Het initiatief in IJsselstein is bekend (zorgcoöperatie die ook kleinschalig wonen voor dementerenden georganiseerd heeft, met privaat geld en vrijwilligersinbreng, met aantekening dat ook hier dingen gebeuren die je als professional niet zou willen, juist omdat passende zorg, veiligheid etc. in het geding kan zijn) van nabij en waardeert dit soort initiatieven.

Wel kaart een persoon aan dat in de toekomst participatie wel minder kan worden. Cijfers van de woonvisie gaven aan dat een bepaalde groep gehalveerd gaat worden, juist de groep waar vrijwilligers uit bestaat. Wie gaat dat gat opvullen in de toekomst?

Helaas werken niet alle initiatieven. Door twee personen wordt het project met de supermarkt aangehaald, waarbij deze tevens klusjes aanbiedt en een koffiepoint. Wellicht dat het nog van de grond komt.

In Limburg zijn vele initiatieven, meer dan 150, op het gebied van zorg en welzijn opgestart. De variëteit tussen deze initiatieven is groot; van een wekelijks eetpunt tot een zorghuis met professionele zorgverleners. Diensten als een klussendienst, boodschappendienst, dagopvang, etc. zijn hier vaak onderdeel van. Enkele respondenten geven aan dat de knelpunten waar een deel van de initiatieven mee te maken hebben zit met name in de wet en regelgeving (onder andere van zorg inkopen). Voor alle stakeholders, waaronder de gemeente en de zorgverzekeraar is een omslag in denken nodig. De samenwerking zal meer op vertrouwen gebaseerd zijn in plaats van protocollen en regelgeving.

Een ander geeft als voorbeeld de landelijke richtlijnen met uitrijtijden voor de brandweer, welke in deze gemeente ingewikkeld zijn vanwege de geografische ligging. In Duitsland heeft ieder dorp bijna een vrijwillige brandweerauto. Nederland zou iets minder met de regelgeving bezig moeten zijn om dit soort problemen aan te pakken.

Gevoel van veiligheid

Een respondent noemt dat ouderen zich over het algemeen veilig voelen, zowel in de eigen woning als in het dorp. Alleen 's avonds komen ze niet meer buiten en dan gaat de deur altijd op slot. Een ander geeft aan dat er buurtpreventie is en WhatsApp groepen in de wijken zijn, met name gericht op de veiligheid.

Identificatie en hechting met de buurt

Kwaliteit van de fysieke omgeving geeft bewoners een trots gevoel en verantwoordelijkheid over de publieke ruimte.

3.4 Voorzieningen in het dorp

Commerciële voorzieningen

Het belang van het behouden van de supermarkt in Afferden wordt door meerdere respondenten genoemd. In het verleden was er meer klandizie van campingbezoekers. Ook doet een groot deel van de dorpsbewoners hun weekboodschappen buiten het dorp of in Duitsland. De kans bestaat dat deze wegvalt indien het huurcontract afloopt. De supermarkt en bakker zijn, met name voor ouderen, belangrijke ontmoetingsplekken in het dorp. Bij het verdwijnen van de supermarkt zal ook de sociale component wegvallen. Ouderen zullen boodschappen kunnen laten thuisbezorgen of op de kinderen terugvallen.

Ook de horecagelegenheden in het dorp lopen terug. Een persoon geeft aan dat door onenigheid in het verleden met de campings, deze hun activiteiten op de terreinen zelf organiseren. Dit betekende dat er minder bezoekers naar Afferden komen om gebruik te maken van de voorzieningen hier. Indien in de toekomst partijen en feesten in de Alverman gehouden gaan worden valt eenzelfde type discussie met de Alverman te verwachten is, geeft een persoon aan.

De horecagelegenheid in de Dorpsstraat staat momenteel te koop.

Niet lang geleden waren er nog twee bakkers in het dorp, waarvan een ondertussen gesloten is. In het centrum is nog een plek waar kruidenierswaren gehaald kunnen worden, een frietkraam en kapper wordt aangegeven.

Welzijn- en zorgvoorzieningen

Er zijn verschillende welzijn- en zorgvoorzieningen in Afferden aanwezig. Zo is er een huisartsenpraktijk en meerdere thuiszorgorganisaties, waarvan één tevens zorg op afstand levert. De onderlinge samenwerking tussen de 1e lijn, thuiszorgorganisatie en fysiotherapie, ergotherapie, diëtiste, etc. is goed en men heeft een helikopterview van de cliënt. Vanuit meerdere stakeholders wordt het concept van 'positieve gezondheid' aangehaald en dat men inzet op de zelfredzaamheid van de cliënt. Men is ook wel afhankelijk van de mantelzorg. "Als ik die niet had, dan weet ik niet of ik hier nog had kunnen zijn", wordt wel eens gezegd. Het familienetwerk is vrij stevig.

Een stakeholder geeft aan dat er nog geen ouderenadviseurs in Afferden actief zijn. Deze zouden een signalerende rol kunnen hebben. Van belang is een juiste insteek te vinden. Wel is er een grote KBO aanwezig.

Ook worden er plannen gemaakt richting een nieuw gezondheidscentrum in het dorp met meerdere welzijn- en zorgfuncties.

Al is wel het geval dat wanneer ouderen zo hulpbehoevend zijn dat ze niet meer zelfstandig kunnen blijven wonen dat ze dan vaak verhuizen naar Maasduinestaete of naar Boxmeer.

Sportvoorzieningen / verenigingen

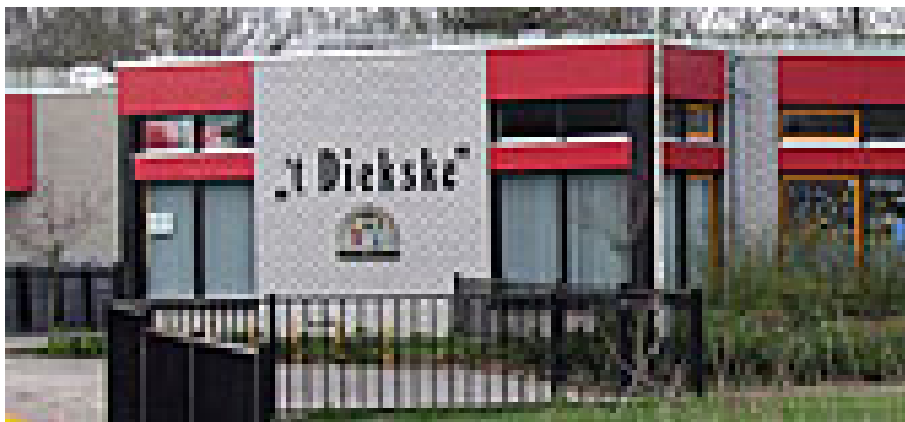
Door een aantal stakeholders wordt de discussie in het dorp met betrekking tot het accommodatiebeleid genoemd. De nieuwbouw bij de Alverman en het verhuizen van een aantal verenigingen daar naar toe is voor een deel van de bevolking een goede manier om het verenigingsleven meer te centreren en de voorzieningen in de toekomst te kunnen handhaven. Tegenstanders zijn van mening dat de Alverman te ver buiten het centrum van het dorp ligt en niet voor alle doelgroepen makkelijk te bereiken. Het behoud van Iedershuus speelt hierbij ook een rol. Tevens lijkt een ieder erg gehecht aan zijn eigen standpunten en locatie. Het lijkt dat dorpsbewoners zich emotioneel betrokken voelen bij deze hele discussie.

In februari 2017 is er een bijeenkomst met alle verenigingen gepland om te bespreken hoe in de toekomst samen gewerkt kan worden. Er wordt aangegeven dat dit soort processen tijd nodig heeft. Het voetbal en tennis heeft na enkele jaren ook een accommodatie weten te delen en ziet men dat het toch samen kan.

Een respondent geeft aan dat er vaak sprake is van een mismatch tussen aanbod en behoefte aan accommodatie. Om met verschillende verenigingen tot een gezamenlijke visie te komen kan een lang proces zijn, van zo'n 2 tot 5 jaar. En dan moet er nog gestart worden met de uitvoering. Dan ontstaat het wel vanuit de bewoners en is het wel een gedragen visie voor de komende 20, 30 jaar.

Onderwijs / kinderopvang

In Afferden is een basisschool aanwezig. Meerdere respondenten geven het belang van het behouden van de school aan. Bij wegvallen van de school zullen er geen gezinnen meer in Afferden komen wonen of trekken weg. Deze persoon maakt zich tevens hard voor een departement van een school in Bergen te realiseren.

Basisschool. Bron: <http://www.diekske.nl/>

Openbaar vervoer

Het openbaar vervoer is onder het kopje 'bereikbaarheid' ter sprake gekomen. Men is over het algemeen niet erg tevreden hierover, al is het ten opzichte van vroeger wel verbeterd.